

VELL I NOU

REVISTA D'ART

« GRAVATS »
**BAGUÑA I
 CORNET**

Mallorca, 192 - BARCELONA - Telèfon 7452

♣ **MARCS I
 GRAVATS**

LA PINACOTECA

**CORTS CATALANES, 644
 BARCELONA**

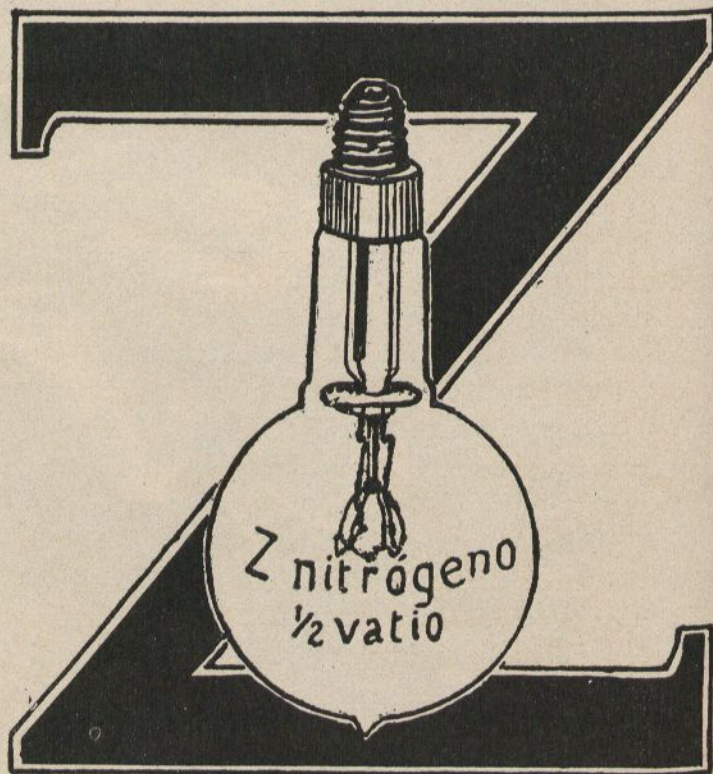
J. Dalmau
 ANTIGUITATS
 MOBLES CUADROS
 PORTAFERRIGA 18

J. CUYÁS
 TALLAS - DECORAT
 RESTAURACIONS
 Casanova, 31 - BARCELONA

**ADOPTADA PER A
 FÁBRIQUES
 TRAMVÍES
 I LLUM PÚBLICA**

FÁBRICA ————— □

Corts, 397 - Barcelona

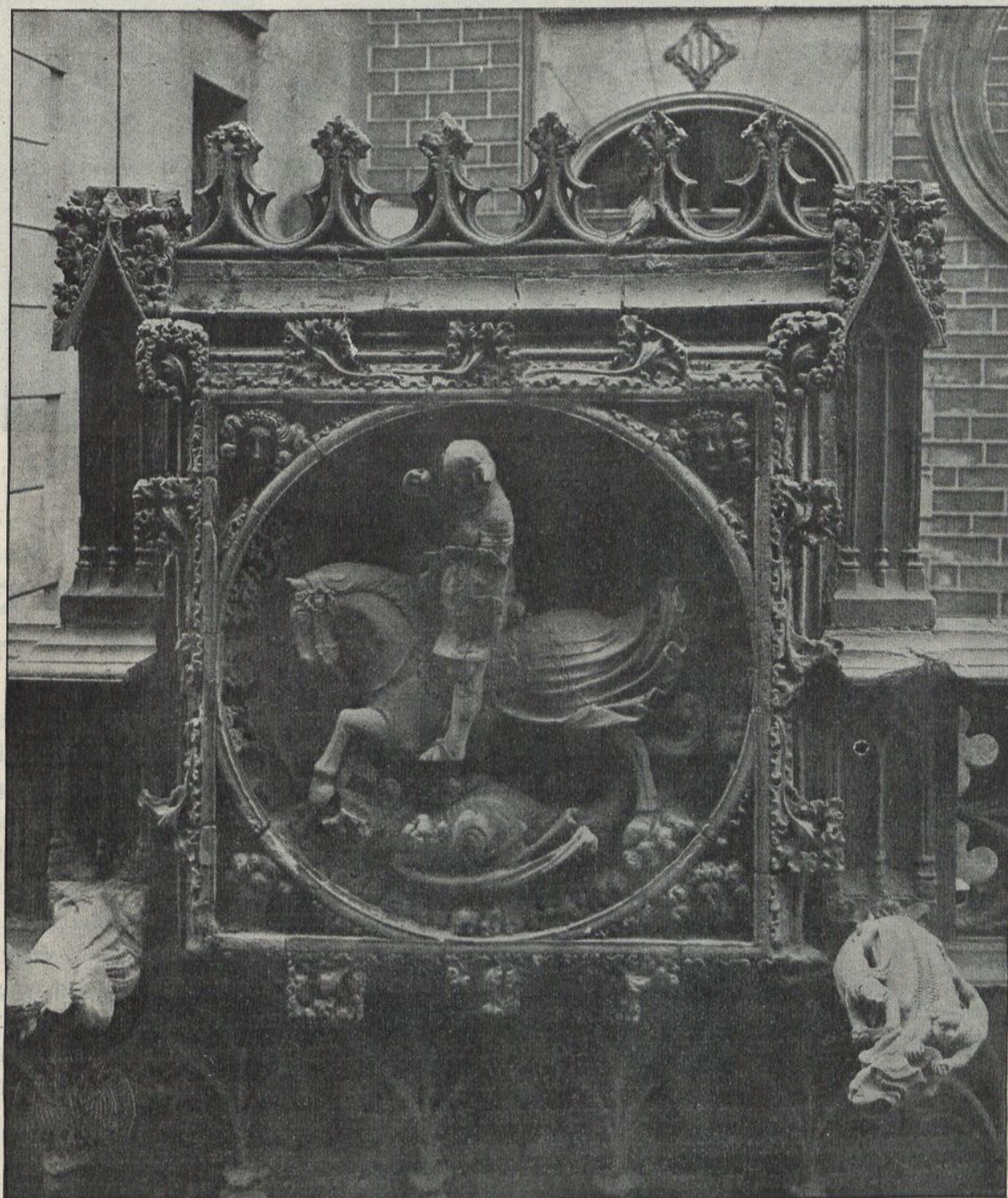
VELL I NOU

REVISTA QUINZENAL D'ART

BARCELONA
15 SETBRE. 1915

Redacció i Administració:
Corts Catalanes, núm. 613

30 CÈNTIMS
ANY I - NÚM. 9

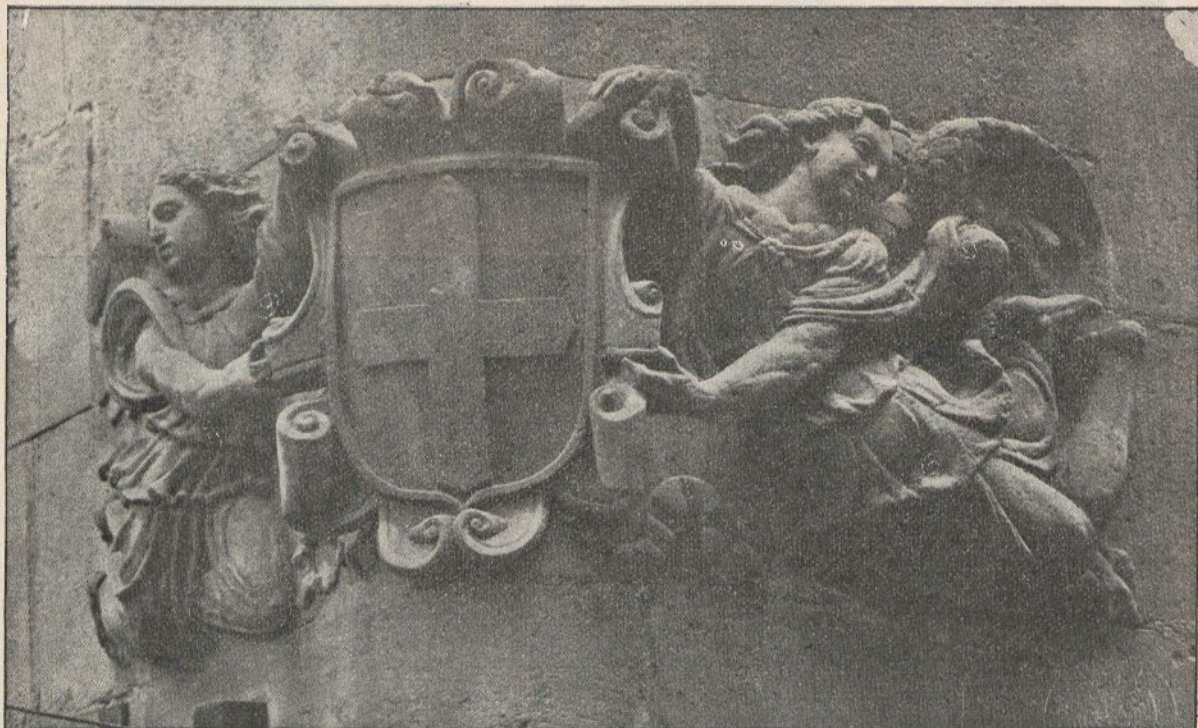

Sant Jordi de la porta d'entrada al pati del palau de la Generalitat de Catalunya

FOT. MAS

A la portada:

LA CARITAT, ESTATUA DE PEDRA A LA
PORTA DE LA IGLESIA DE L'HOSPITAL

Escut de la fatxada del palau de la Corona d'Aragó

FOT. MAS

LES PEDRES VELLES

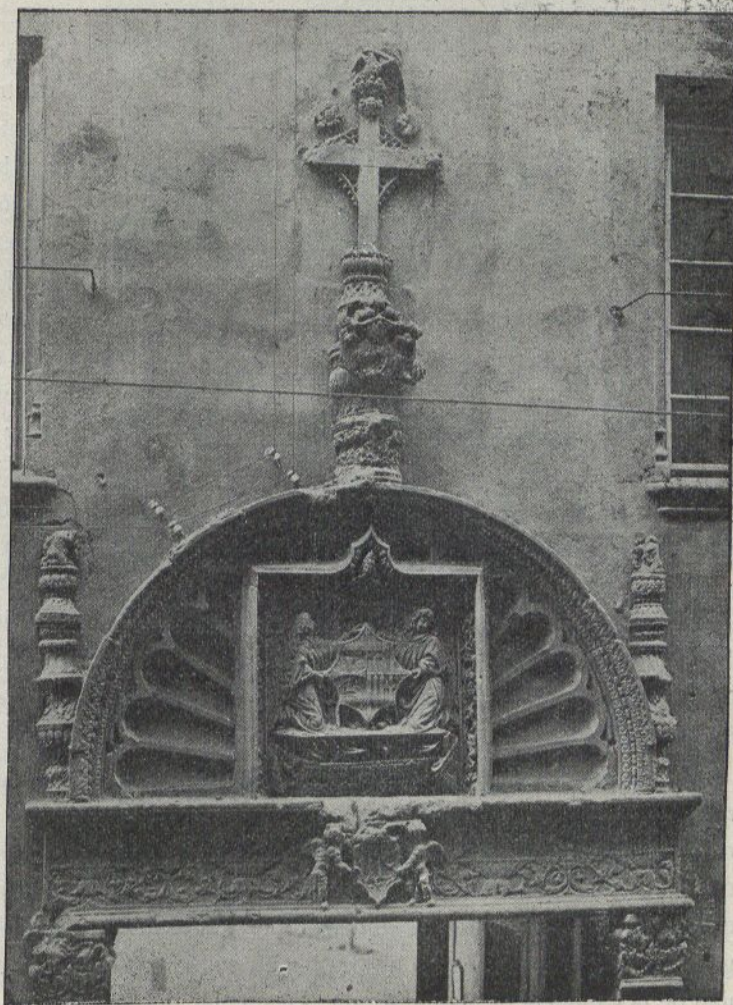
LGUNES vegades ens hem preguntat si hi havia qui ens acompanyés en un peregrinatge espiritual visitant les venerables i velles escultures de pedra que, poques però mantenint cadascuna el seu segell propi i la seva bellesa, són encara exornament de l'arquitectura civil o religiosa, a ple aire. I la pregunta no ha pogut mai ésser contestada. L'esperit inquiet ha anat cercant per papers i llibres un rastre falaguer. Ai, molts han estat els qui han fet en les seves pedres estudis sobre els imaginaires catalans i les obres llurs! Han exhumat documents, contractes i rebuts; ens diuen noms i dates; se citen convenis, raonaments i relacions. L'erudició és formidable, però empalagosa. I queda d'una manera tant atapaïda, que's diria que l'artista que ha emprès aquests estudis ha deixat de banda tota la qüestió estètica, com un ropatge que li fés nosa; ha ofegat l'emoció de la bellesa, l'esperit, per donar-nos sols noves del document, com si en una obra d'art això fos l'essencial i lo altre una cosa secundària. I lo bo del cas és que únicament es reputen serioses aquestes replegues de fets. I tal vegada es titllaria de trivialitat, de lletra frèvola, el treball que assenyalés, per exemple, de quina manera es pot visitar per primera vegada una Catedral per tal de poder sentir-ne més bé la impressió, de poder comprendre amb més puresa tota la bellesa, com va fer Ruskin escrivint la *Bible d'Amiens*, reconstituïnt, animant tota la vida espiritual de totes i de cadascuna de les velles pedres del Temple, fent de cada imatge una relació de bona amistat.

I voldríem nosaltres que per fer-nos estimar les nostres velles pedres, les escultures a l'aire lliure que tenim a la ciutat, tant plenes d'humilitat, mes amb la formosor de la senzillesa, haguéssim trobat una guia espiritual que, sense fer-nos menjar la pols dels arxius, ens digués davant una petita imatge, com la Verge de Solsona, aquelles paraules d'amistosa sol·licitut amb que Ruskin parla: «*I en arribar al cancell cadascú hi ha d'estimar la joliva madoneta francesa que's troba al bell mig, amb el cap un xic inclinat i amb un nimbe posat al costat, també, com un capell*».

I amb aquestes bones paraules arriba unhom a estimar les belles coses. Que no n'hi ha prou amb dir de quina manera es varen fer, sinó que convé indicar ço que expressen, ja fetes; ço que diuen dintre els seus nínxols centenaris, la formosor que tenen en un menut detall. Aquella Verge que té un infantó que agafa amb la mà molsuda la tefina que l'alleta, aquella imatge que mostra la gracia d'un plec de roba. L'exuberancia i fantasia del dibuix, l'amplitut de les formes, la senzillesa o ingenuïtat de la concepció.

Poques i ben austeres són les imatges que a l'aire lliure, fent part integrant d'una arquitectura vella de caràcter civil, es troben pels carrers de Barcelona. No hi trobarem una opulència com la façana del Col·legi de Sant Gregori, a Valladolid, ni com la porta del Palau del Marquès de Dos Aguas, a València, d'una tant fantàstica superabundancia. Hi ha més gran sobrietat dintre tot lo nostre. I el Transparent de la Catedral de Toledo, d'una tant atrevida fantasia, no pot ofegar la bellesa, exempta d'exornaments, de les nostres velles pedres. I no és que devegades no n'hi hagi, d'exuberancies i de fantasies, a la nostra escultura de carrer. Es pot aturar el pas davant el quadre que tanca la imatge de Sant Francisco Xavier de la cantonada del carrer de Xuclà, a Betlem, d'un barroc tant recarregat que fa frèvola la santedat de l'estatua, i sobretot davant les pedres flamígeres d'En Pere Johan. Mes devegades la sobrietat de la bellesa, com dins d'una gàrgola de bestia immunda o en els relleus de la Porta de Sant Iu, complau l'esperit amb una major intensitat.

Pocs vestigis han quedat a l'arquitectura civil de les pedres tallades. Mes lo poc que s'hi veu, el petit concurs que s'hi presta, són prou per posar de relleu com són grates les arts

Coronament de la Porta de l'Hospital

FOT. MAS

Santa Eulàlia a un angle de Casa la Ciutat

FOT. MAS

criatura humana en feien els antics una divinitat. I és que en certs llocs es transfigura, s'exalça, es magnifica.»

Totes aquestes paraules que el crític francès aplica a l'escultura de jardí, poden també fer referència a l'escultura de pedra que forma part de l'arquitectura dels vells palaus. Aquests atributs escultòrics del vells imaginaires tenen avui una faisó de cosa viva que fa embadalir. Una pedra de Casa Gralla, de Casa Dalmases, de la façana dels Calderers o de la Virreina, parla a l'esperit com si fos animada; cosa que de cap manera poden fer aquelles que han estat despreses d'edificis enderrocats i que estan amuntegades, sense ambient, sense un sentiment, sense una expressió, al pati del Palau Major o sota la freda nau de la capelleta de Santa Agata. Despenjat del seu nínxol de pedra de dalt del pinacle damunt la porta gòtica de Casa la Ciutat, l'àngel excels que una tant grata mostra dona de la bellesa de les coses

de la pedra si són emmaridades fonent-se l'escultor i l'arquitecte dintre un mateix esperit per donar forma a un sol cos, com feien a Itàlia els homes del Renaixement: una sola mà ho movia tot i ho animava, com En Joan Antoni Amadeo, escultor, decorador i arquitecte, qui va deixar el rastre grat a la Cartoixa de Pavia; com En Damià Forment, a Saragossa, i com l'Alonso Berruguete, de Castella, que va recollir el gran tresor de l'esperit italià, magnífic i senyorívol.

Aquesta diversificació de funcions, aquesta classificació d'oficis dintre les arts que havien d'ésser una, han portat el lamentable estat de coses d'avui, que l'arquitecte sols ha utilitzat l'escultura, devegades, d'una manera tant secundària agafant l'estatuària industrial de ciment armat com atribut d'ornamentació. Potser sols En Gaudí ha comprès ara la marxa, relligant el fil de la bella tradició que s'havia trencat per la migrada concepció que de les arts es tenia.

I l'escultura sols per a tenir una vida a ple aire ha estat feta. «L'escultura està feta per a viure a l'aire lliure i no a les caves dels palaus. La llum posa damunt d'ella. I forma com una equivalència del paisatge donant-nos l'emoció vaga que procuren els arbres, les flors, les ondulacions del terreny». Això deia Leandre Vaillot de l'escultura de jardí. «I l'estatua és el resultat lògic, la fórmula desitjada de tot l'encontorn — afegia. — Contemplant-la comprenem millor com d'una

devindria ofegat; se li aclucaria la vista que avui es diria que l'anima. I la façana, sense el seu atribut, fora com un pany fat. I mancaria la sal de l'espiritualitat.

Potser que, anant analitzant i examinant punt per randa, fragmentariament, cadascuna de les poques escultures i relleus que encara queden a les cases del temps passat, trobaríem que, exceptuant l'obra d'En Pere Johan al Palau de la Generalitat, tant exuberant, en les altres hi ha poca fantasia. Potser la influencia italiana o flamanda que reberen els artistes catalans quedava aquí com eixuta. Mes, si reflexionem, damunt de cada pedra hi trobarem que aquesta eixutesa no és altra cosa que una mostra d'austeritat dignitat, de simplicitat elegant, de bellesa quieta que no vol ostentacions.

Diríem que el rovell ha anat resegant aquestes pedres venerablement escultòriques. La llum hi queda patinada. I una petita imatge ens dóna mostra de la gràcia. I ens posa de relleu la vida. Perquè res com la pedra pot donar-nos una sensació tant completa de la lluita de l'home amb la Natura. El rastre de l'home se segueix per la pedra, treballada. I el seu esperit s'ha manifestat a l'expansionar-se. La pedra ha estat, devegades, com una eclosió. La pedra ha donat forma a un sentiment. I es diria que totes les religions, molt abans de tenir un llibre de moral, han tingut una pedra de sacrifici i una imatge de veneració.

El cor s'aixampla quan una pedra somriu. I somriuen, les pedres, quan la llum les toca. Pedres d'escultura i de bellesa. Penseu en la fredor que se sent dintre un claustre sense capitells, de columnes llises. Es diria que tot són línies mortes. Compareu-lo amb un claustre on a cada capitell un artista ha fet una meravella de fantasia, mesclant el fullatge amb l'escena bíblica i unint la bestia imunda amb l'àngel seràfic. I de dintre el claustre, mirant enlaire, s'han de veure les arbitràries formes de les gàrgoles, que tenen una brava fortalesa.

Mes cada cosa ha d'estar al seu lloc. Quan s'apliquen malament, queden inexpressives. Treta del carrer de Filateres i traslladada a la Plaça de Lesseps, la façana

Làpida de pedra al carrer dels Angels, vora la iglesia

FOT. MAS

dels Calderers ha perdut el seu encant. Serà una mostra d'arquitectura, un relleu d'un treball del segle XVII. Mes li faltará l'espiritualitat de les belles coses. Serà per sempre més una flor trasplantada que no tindrà prou terra per les seves arrels.

Cada pedra ha de restar dintre el seu marc. Cada escultura dintre el seu nínxol arquitectònic. Ja hem dit que les arts de la pedra, per a ser grates, s'han d'emmaridar en una sola. El dia que la Verge del Claustre de Solsona entri dintre un Museu, davallará a la tomba.

ROMÀ JORI

FOT. MAS

Escut de sobre-porta al convent de les Mínimes, del carrer del Carme

“ART NOU”

LECTURA FETA A SABADELL, A LA «EXPOSICIÓ D'ART NOU» LA NIT DEL 12 D'AGOST DE 1915

Hi ha hores en la vida que han enriquit talment el nostre espiritual aprenentatge, que més val una d'elles que tota una carrera acabada, amb son doctorat al capdamunt. Així jo servo memòria d'una, que fou en una tarda de primavera, l'any 1910: l'hora que un poeta moribunde va dictar una paraula admirable, que jo voldria que us fos de profit a vosaltres també, companys de Sabadell gentilíssims...—Era aleshores que Jean Moréas finava, en una clínica, als encontorns de París. Amb la majestat, amb la dolçor serena d'una posta de sol, aquella vida armoniosa es terminava. Amics i devots anàvem cada dia a conèixer els darrers detalls d'aquella agonia perfecta. I ara ens era reportada una dita d'enginy, ara un pur gest d'estoic. El jorn que jo us dic, la paraula havia estat suspirada a la orella de Maurice Barrès, antic camarada del poeta. Aquest l'havia apel·lat vora d'ell; allunyant tot testimoni, li posava el braç damunt el coll. «*Ecoute, mon ami*, — havia pronunciat, en to feblíssim de confidència (i no sé si tal fou son darrer parlar en aquest món)— *Ecoute, mon ami, je veux te dire une chose... Il n'y a pas de classiques, pas de romantiques. Il n'y a pas d'anciens en art, il n'y a pas de modernes... Tout ça, c'est des bêtises.*»

Doncs és aquesta la sentència, és aquest el mot de guia que avui voldria portar-vos, companys gentilíssims de Sabadell. No hi ha antics, no hi ha moderns en art. De cara a una *Exposició d'Art Nou* i una exposició tant notable com la que vosaltres heveu sabut reunir, cal, però, haver el necessari coratge de repetir la veritat insigne. La bellesa és una. *No hi ha un art nou*. No hi ha una bellesa nova. No hi ha una bellesa del segle xv i una altra bellesa del segle xx. No hi ha una bellesa d'aquí i una de més enllà. Ella és una. La fórmula de Fidias resta íntegra, intacta, la dels veritables escultors

d'avui. La fórmula de Rafael és la dels pintors contemporanis nostres que «van a la vanguardia»... Escoles moderníssimes, ensajos de renovació radical, originals recerques? Vosaltres n'heu aplegat selectíssima mostra. Vosaltres n'heu pogut veure exemples de valua, penjats als murs d'una de les sales de la ciutat. I bé, quina és la valor d'aquestes recerques, d'aquests ensajos, d'aquestes escoles? L'un cop és una valor de camí, i l'esperança de les realitzacions madures de demà ens amoreseix els ulls, en esguardar aquells qui avui són, per dir-ho en simbologia nietszcheana, ponts sobre l'abim i

Àngel que corona la porta flamígera de Casa la Ciutat

FOT. MAS

sagetes d'anhel cap a l'altra riba. Altres cops, la valor és de reacció: i és retornant de les llicències bullents del Carnestoltes impressionista, que donem preu a la penitència cubista, en tota sa aspror disgraciosa. Devègades, una valor d'intenció: i exaltem aquell qui ha volgut austerament perseguir les racionals virtuts d'un *compondre* arquitectural i ple d'intel·ligència, en lloc de llençar-se als èxits fàcils del colorisme enlluernant i de la lírica fuga. A estones, per fi, és una valor d'aproximació: i tal lloem en els instants que son modelat geomètric ens recorda les rígides benoroses verticalitats de l'*Auriga*; i tal altre, quan les millors fruites de son hort de pagès obstinat i ingenu ens tornen a la boca la viva, ardent, joiosa sabor de les veremes de Benozzo Gozzoli.

Il n'y a pas d'antiques en art, il n'y a pas de modernes. — Si algú havia pogut suggerir-nos un dia el deliri de la substitució, completa en el temps, d'un ideal d'art per un altre ideal d'art, és Baudelaire. Baudelaire fou un crític de pintura fora de la línia. Pocs, en veritat, han tingut com ell el dò de reunir el convenient mestratge doble: mestratge sobre els artistes mateixos i sobre el públic espiritual, per tal que les raons que ell donava eren alhora ideals i tècniques; valedores per al diletant de les emocions i de les significacions, no menys que per l'estricta home d'ofici... I Baudelaire va escriure tot un volum, sota el ròtul *L'art romantique*, amb esma de mostrar-nos l'adveniment d'un *bell modern*, diferent i oposat al bell antic; i de fer-nos veure la

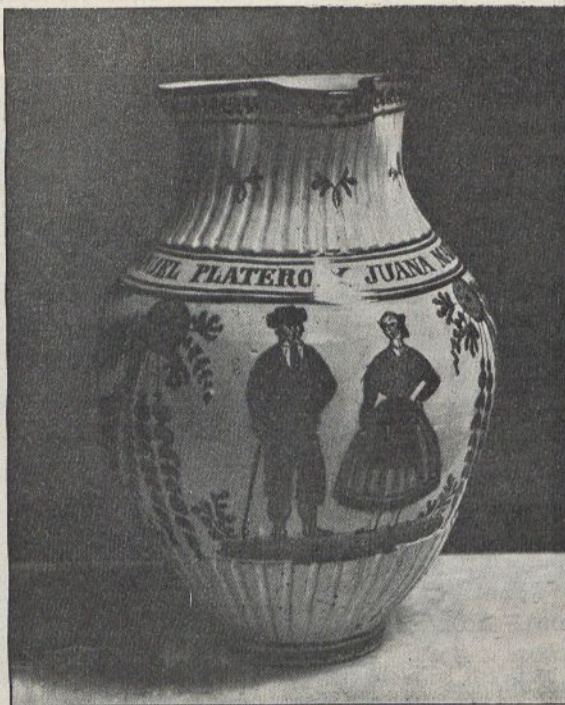
necessitat i la fatalitat, dins cada segle, d'una fórmula estètica propia, relacionada amb el canvi en els objectes usuals, amb les variacions de la moda, amb les maneres especials d'esguard, de port, de gest, amb tot allò que és històric, amb tot allò que és característic, en fi. Mes, en aduir aquestes raons, quina causa pledejava el crític? Quins eren els models en que's deia encarnada la fórmula nova, quins eren els clàssics destinats a substituir els clàssics seculars?... Melodrames de Delacroix, vaudevilles

de Constantin Guys! Màscars crispades — conspiradors a la barricada, creuats a Jerusalem — en exasperacions pre-puntillistes de la color! O bé figurins ètics, elegancies de Jockey-Club, esquelets de ponney bridats per esquelets de *lionne*, només rodons en la inflor caricatural de les crinolines! I és per les vostres gracies magres, és pel vostre agre *caràcter*, és per la vostra sentimentalitat corrompuda, que's volia que el llinatge dels homes oblidés la forta plenitud del Dorifor o desapregués d'admirar la formosor sense tara de la daurada Danàe, oberta a la daurada platja? Anem! Deixem estar això! Respectem la febre d'un dia;

honorem l'esforç en l'empresa aspra; constatem el geni, àdhuc malversat. Però liquidem el romanticisme. Enrotllem els telons, arxivem les vinyetes i no en parlem més... *Tout ça c'est des bêtises.*

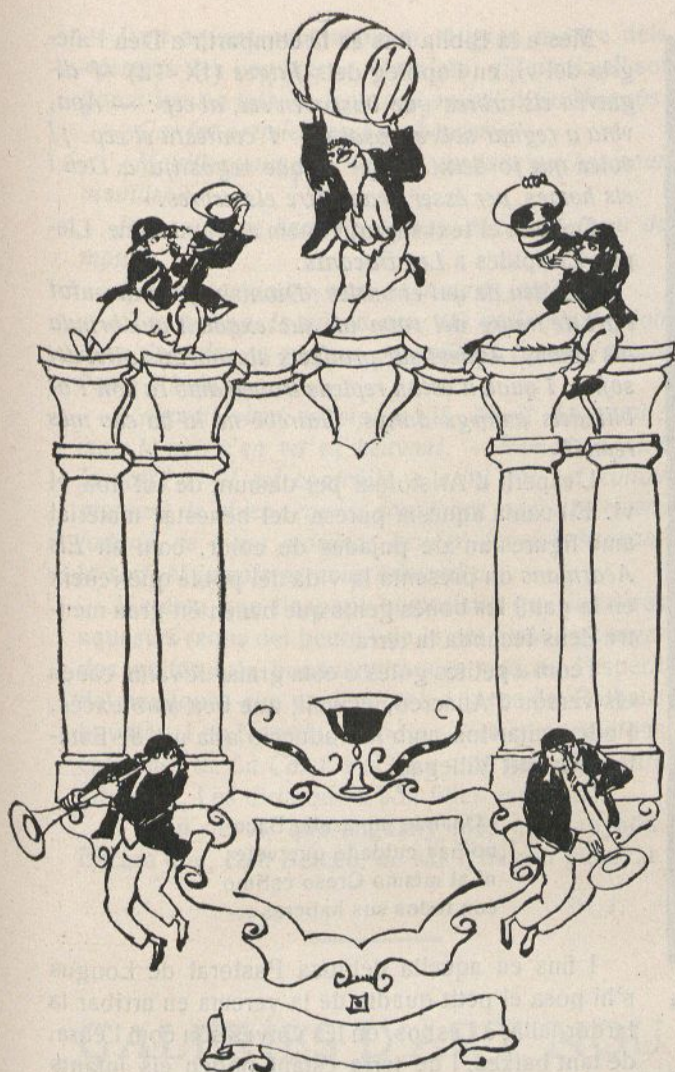
EUGENI D'ORS

(Acabarà)

Exemplar de ceràmica de Talavera FOT. MAS
exposat a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

Bocet per la portada de la llista de vins de La Cava

LA CAVA DE LES GALERIES D'ART MODERN I ANTIGUITATS DECORADA PER X. NOGUÉS

I així com al Rathaus de Munich hi ha una cava decorada per un humorista que va triar com a tema de la línia ornamental els assumptes de les obres wagnerianes interpretats per batracis, granotes fent el *Parsifal* i galàpets representant els peregrins del *Tanhäuser*, a Barcelona, a l'hostatge de VELL I NOU, se n'ha obert una altra, de cava; no de tant colossals dimensions, però de proporcions equilibrades. L'ha decorada En X. Nogués, a la manera clàssica, amb un humorisme sà, pintant al tremp i unint sàviament amb un agradable conjunt l'anècdota

grotesca amb el motiu decoratiu. I ningú com ell, que és un exquisit decorador i un refinat humorista, tot a l'ensem, podia trobar aquest equilibri que és el *quid* de les obres mestres, del bon gust i del riure. I és que En Nogués té el secret de convertir la nota grotesca i la deformació en la finesa espiritual que s'acosta a la ironia. I encara que sigui gruixut, queda subtil.

Bon tema ha tingut: el vi. Tema inagotable que ha estat sempre pretext per grans ingenis, lloat per tot, i blasmat també. En mig de tot el món de fantasia que l'artista ha anat creant, posant com un escut d'heràldica la copa plena de vi roig, amb guardia d'honor de l'home del gat, d'ulls espurnejants, amb tires com lemes de virtut hi posa les sentències que sobre el vi s'han escrit per la terra i per fóra d'ella, des de la dita popular a la llegenda clàssica. Algunes mostres només, que totes no hi cabrien. I la cava no ha d'ésser biblioteca, sinó lloc d'esbarjo moderat. Ja deien els grecs que qui beu tres copes pot tenir la condició d'un lleó, mes qui en beu sis tindrà la d'un gorri.

I la cava que ha decorat En Nogués, pintant a les parets les virtuts i les alegries del vi, no ha de tenir mai aquelles tenebrositats de les tavernes de les nits d'octubre del pobre Gerard de Nerval, com la d'En Pau Niquet, ni el macàbric destí de la cava de l'atormentat Edgar Poe. Lloc de bona gaubança com aquella que dona qui del vi usa, i no de degenerades penes com les que reb qui n'abusa.

Res que com el vi tingui la sabor de lo clàssic. De quins noms no podria En Nogués omplir les parets! Anacreó i Aristòfani, Longus i l'Arxiprest de Hita, Rabelais i Cervantes. Tots han dit la seva sobre el vi. Mes — cosa estranya — mentre tots els antics, la gent de lo vell, des dels cants de Sulamita, han donat al vi un sentit de fortalesa i de santedat, els moderns sols han vist del vi la decadència, el vici, la malignitat; cantant En Baudelaire el vi dels drapaires, el vi dels assassins, el vi dels solitaris, el vi dels amants.

Un soir, l'âme du vin chantait dans les boîtes;
«Homme, vers toi je pousse, a cher déshérité,
Sous ma prison de verre et mes cires vermeilles,
Un chant plein de lumière et de fraternité!»

Mes ara deixem això, que és malaltic; deixem flors del mal i paradisos artificials, que no s'acomodan aquests cants amb les vinyes immortals i

Exemplar de ceràmica de Talavera FOT. MAS
exposat a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

virgilianes. I dintre la Cava s'han de recordar les veremes del Port de Santa Maria i dels mallols de Sitges; no les begudes malsanes de les copes amargues.

Entre les coses belles que al món hi ha escrites, cap d'elles parla del vi com aquelles curtes ratlles de la Bíblia, del Cantar dels Cantars, que, al traduir-los Fray Luis de León, va fer bona cosa: — «Bésame de besos de su boca; porque buenos tus amores más que el vino» — «Las dulzuras te aman — Manojuelo de mirra, el mi Amado a mi, morará entre mis pechos. Racimo de Cophes, mi amado a mi, de las viñas de Engaddi» — «Forzadme con vasos de vino, cercadme de manzanas que enfermo estoy de amor... Las viñas de pequeñas uvas dan olor...»

I direm que del vi i de les vinyes es parla amb aquella forma tant bella que de les veremes pintà Benozzo Gozzoli.

Mes a la Bíblia fins es fa compartir a Déu l'alegria del vi, en l'apòleg dels *Jutges* (IX-12) «I digueren els arbres que buscaven rei, al cep: — Apa, vina a regnar sobre nosaltres. I contesta el cep: ¡I voleu que jo deixi de fer vi que regositja a Deu i els homes, per ésser gran entre els arbres!»

Deixem el text sagrat i anem al Paganisme. Llegim Eurípides a *Les Bacants*:

«El déu de qui et burles (*Dionisius*) ha inventat l'art de treure del raïm un suc exquisit que brinda als homes. Aquest suc produeix als mortals alivi del sofrir. I quan n'estàn replens troben amb la sòn l'oblit dels amargs danys. Gairebé no hi ha cap més remei!»

L'esperit d'Aristòfani per damunt de tot lloa el vi. Ell canta aquesta puresa del benestar material amb figures un xic pujades de color, com en *Els Acarnians* on presenta la vida del poble que reneix en la pau i les bones gents que beuen en gran mentre Zeus fecunda la terra.

I com a petites gotes o com grans de raïm, cauen els versos d'Anacreó, el vell, que beu amb excés. Podem citar-los amb la traducció a la mà de Esteban Manuel Villegas:

«Quando me asalta Baco
no hay cuidado que vele;
ni al mismo Crespo estimo
con todos sus haberes...»

I fins en aquella delitosa Pastoral de Longus s'hi posa el petit quadre de la verema en arribar la tardor, allà, a Lesbos, on les vinyes són com l'aura, de tant baixes, i de terra estant poden els infants menuts copçar els raïms.

De tots qui més en deia, vers aquí, va ésser el gentil i xamós Joan Ruiz, qui, seguint la seva tàctica quan senyalava els perills de les bones coses, ensenyava el camí per haver-les:

«Buenas costumbres debes en tí siempre haber,
Guárdate sobre todo mucho vino beber.

Non debes tener dubda, que del vino se fase
La sangre verdadera de Dios, en ello y ase
Sacramento muy sano.

Es el vino muy bueno en su mesma natura.
Muchas bondades tiene, si se toma con mesura.
Al que demás lo bebe, sácalo de cordura.»

Allò que's diu: una de freda i una altra de calenta.

I en aquest punt arribem al gran mestre dels «propos des buveurs», Rabelais, qui podria ell sol donar tema a tota la decoració mural d'En Nogués.

¿ Qui fut premier, soif ou beuverie ?

¿ Mouillez vous pour seicher, ou vous seichez pour mouiller ?

Je mouille, je humecte, je boy; et tout de peur de mourir.

Beuvez tousjours vous ne mourez jamais.

Si je ne boy, je suis a sec, me voila mort. Mon ame s'enfuira en quelque grenoillere. En sec jamais l'ame n'habite.

L'appetit vient en mangeant, disoit Angeston; mais la soif s'en va en buvant. — Remede contre la soif? — Il est contraire a celui qui est contre morsure de chien; courez tousjours après le chien, jamais ne vous mordra; beuvez tousjours avant la soif, et jamais ne vous adviendra.

I creieu que l'esperit humorístic que il·lustrés aquestes raons del beure i de la set tindria guanyades moltes més bonaventurances que no l'esperit del muniquès que va decorar les caves del Rathaus bavarès. I en Nogués, amb les seves composicions catalanes de *La Cava*, s'acosta molt més al quadre rabelesià. I es diria que'n són filles espirituals.

I prou de vi, que enguany n'és mala anyada. Encara que, com Berceo, un vas n'havem guanyat.

R. J.

GALERIES D'ART NOU I ANTIGUITATS

La cosa que petita petita comença, quan hi ha una energia s'engrandeix.

Mentre les gotes de la clèpsida han anat caient un dia darrera l'altre i les hores de calor s'embesfen lleus com goços assedegats durant l'estiu, i tothom sentia els ocis i les calmes en les llunyanes de la ciutat, mestres i fadrins han anat montant, quietament, amb diligència, els bastidors de les galeries d'Art Nou i Antiguitats, inaugurades avui al carrer de les Corts Catalanes.

Les galeries d'Art Nou no obriran encara les portes al públic fins dintre uns dies amb l'exhibició de la primera serie dels quadres de la Col·lecció Plandiura, mostra vivent del potent art de la jove escola catalana.

Mes, si encara no s'ha descorregut la cortina de l'Art Nou, queda ja de bat a bat oberta la Secció d'Antiguitats.

Rica i variada la presentació de mobles, ceràmiques, talles, vidres i verguenys. Dintre una seriosa i elegant decoració, senyorívola per la seva senzillesa, tenint un caràcter ben català i utilitzant, com les obres d'enginy, el motiu decoratiu dintre els mateixos objectes que s'exhibeixen sense ornaments de superfluitats, les antiguitats agafen, amb un tal marc, l'aspecte sumptuós que requereixen. I els endimaris vells posen de relleu les seves condicions artístiques.

Tots els *amateurs*, els aficionats a les belles coses, els que recerquen l'emoció de les troballes per entre els viaranys intrincats de les coses que recorden una època, que indiquen un art, que són l'ànima vivent de ço que fou i que formen una mostra de bon gust, tots els artistes podran trobar, dintre les àmplies galeries de coses antigues, bones sorpreses i agradable encant.

Completa, variada, important col·lecció de ceràmica blava, formada de més de cent peces, amb pots d'apotecari i plats de delicats i gens usats dibuixos.

Rica com la que més la col·lecció de vidres catalans i espanyols, formada per cantarettes, porrons, borratxes, gerros, pitxers, gots, copes, botelles, amb esmalts i farbalans, essent una bella mostra d'aquesta industria artística que tant gran i pròspera fou dintre la Península, i els exemplars de la qual cada dia són més buscats i preats, escassejant cada vegada més.

Remarcables el gerros de Talavera, amb figures i decorats delicats i inscripcions, vius de colors i gais de forma.

Entre els mobles poden citar-se els *cantaranos* d'estil Imperi, la valiosíssima col·lecció de verguenys de totes èpoques, les caixes catalanes del Renaixement, els arcons, arquetes, caixetes, cadires i sillons.

Miniatures, cada vegada més rebuscades, plats de reflexes metàl·lics, d'un tant grat encant decoratiu.

Un capitell trobaríem, també, i alguna talla gòtica.

Aquí tenim, ple de caràcter, la figura d'un sant Evangelista, pedra gòtica de la bona època, fermament tallada. I l'estatueta d'una Verge Maria, plena de gràcia, tallada en pedra, mostrant la transició de l'art romànic a l'art gòtic, estimable joia.

Exemplar de ceràmica de Talavera
exposat a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

FOT. MAS

I, per últim, hem de parlar d'un retaule del segle XIII amb la Historia de la Verge. Es un gros retaule que té 3'46 metres d'alt per 2'32 d'ample, format de sis plafons amb dotze escenes, enquadrat dintre una talla gòtica primitiva.

Res tant fi com el seu color; res tant delicat com el seu dibuix. Es diria, pel seu refinament, que és ja un art de decadència. I que, encara que pintat a Catalunya, com pot ben afirmar-se, demostra que l'autor estava marcadament influenciat pels mestres italians, havent vist amb tota seguretat les obres de Fra Angèlic, amb les quals té un parentiu ben accentuat.

S'ha de remarcar, com a cosa curiosa, que, contra ço que succeeix amb les obres gòtiques, en un dels plafons es presenta la Verge alletant l'infantó, i en altre lloc l'escena de la Resurrecció.

Es digna d'ésser detingudament estudiada, aquesta obra. I val la pena de veure-la, com tot quant s'exhibeix dintre les Galeries d'Art Nou i Antiguitats del carrer de les Corts.

LA CIUTAT IMAGINARIA

SOVINT m'he servit, per la crítica o anàlisi d'una obra arquitectònica, d'una combinació o procediment senzill, que tots podeu provar.

Gosareu afirmar d'una cosa, només de veure-la, que us plau o que us enutja, d'una manera decidida? I si és aquesta cosa tan completa com un edifici d'arbitrari estil o invenció inesperada, no vacil·lareu abans de resoldreus? No us caldrà un examen minuciós, gran, imparcialitat i serè judici per emetre definitiva opinió?

Jo vaig a dir-vos quin és el meu sistema, per si us convé.

Imagino tota una petita ciutat — tal com la Vicenza de Palladio, o Lecce la barroca, o Siena la dels cent palaus — bastida i urbanitzada amb edificis semblants en estructura, concepció i estil. Ciutat amb pòrtics, com Bologna, o amb ponts i un riu encalmat i profunda, com l'Arno a Florencia i a Pisa.

I m'imagino a mitja tarda, els primers dies de Maig, divagant pels solitaris carrers, sota un cel blau, després d'una nit de pluja. Jo veig daurar-se les altes cúpules o els aguts pinacles des de l'ombra plàcida de la via silenciosa. Veig un vol de coloms que venen a reposar auna cornisa. I sento les campanes de la iglesia, solemnes i pausades, i el sonar de les hores a l'alta torra esvelta...

Jo vos dic que edifici que tal composició i fantasia comporta, no és dolent edifici. Car amb ell i altres com ell hem pogut bastir una plaenta imaginària ciutat.

JOAN BORDÀS
Arquitecte.

ANTIGUITATS

LES SUBASTES. — Sembla que enguany les subastes es veuen a Barcelona molt animades, tant pels quadres i objectes que's posen a la venda com pels propòsits dels aficionats. Les subastes, malgrat de la guerra, han estat arreu molt animades i s'han sostingut els preus. A Munich i a Berlín n'hi ha hagut algunes de molt importants, i darrerament a Londres se n'han fet de molts i preadíssims objectes.

A la subasta de la col·lecció Lydney, de pintures, hi hagut adjudicacions de molta importància. Un retrat del Vicecomte Lidney, pintat per Romney, ha estat adjudicat per 787 lliures esterlines. Un altre retrat pintat per Reynolds, que va figurar a l'Exposició Nacional de retrats celebrada a Anglaterra el 1867 i a l'Exposició de Vells Mestres feta per la Reial Acadèmia el 1880, ha estat donat per 735 lliures esterlines. Un magnífic retrat d'artista, firmat Mad. Vigée le Brun, data 1782, obtingué la rodona suma de 6.930 lliures. Un Gainsborough, *Miss Marshan*, 3.600 lliures.

No ens cal seguir, car els preus i les firmes ja donen idea de la importància de la col·lecció Lidney i de la subasta.

En la subasta d'objectes de plata, una marmita, data 1716, fou donada per 84 lliures; un saler adornat de flor de branca ursina, data 1729, adjudicat per 78 lliures; un objecte que havia estat ofert pel rei Jordi III i la regina Carlota a la honorable Miss Giordina Towinshend amb el monograma reial, fou adjudicat per 195 lliures.

En gravats hi hagué poques transaccions, pagant-se 30 lliures d'alguns, firmats per Edward Fisher, i 21 d'altres que signa Valentina Green.

La subasta de llibres fou molt important. D'una *Gran Crònica de Nuremberg* se'n donà 25 lliures, i 813 per un *llibre d'hores* del segle XIV amb lletres gòtiques i magnífiques miniatures junt amb un *servei d'oracions*, del segle XVI, amb el calendari dels Sants del dia, miniatures, decoració marginal i grotescos il·luminats d'or i color.

Amb les notes que publiquem, escollides a l'atzar, es pot veure que, tot i la guerra, el mercat d'antiguitats a Europa continua ferm. Hi ha gent que té ganes de comprar, i els qui vénen no deixen una peça tant fàcilment.

UNA VITRINA. — En Marià Andreu, el delicat artista l'amor del qual a les antiguitats cada dia s'accentua més, junt amb En Cuyàs està construint una vitrina monumental, feta amb trossos de talla antiga, d'un estil de transició, barroc i renaixement. Anirà la vitrina, exquisida mostra de bon gust, coronada

de dos àngels d'estil Renaixement, molt fins i bells de forma.

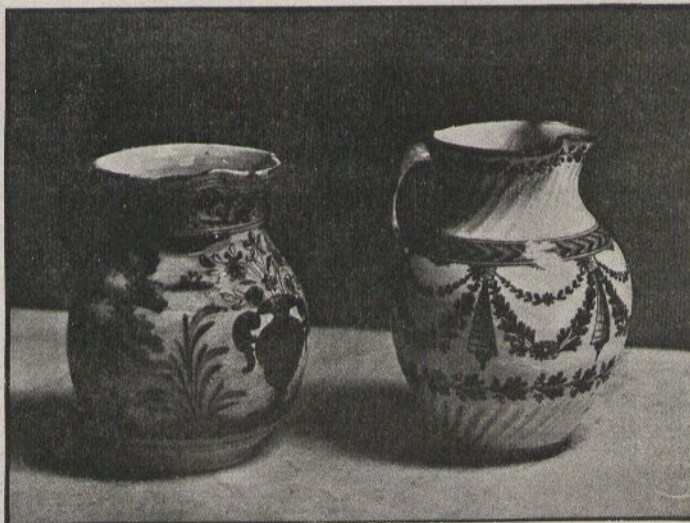
VIATGES. — Els antiquaris estan donant mostres de molta activitat, preparant-se per a la campanya d'hivern, que promet ésser molt animada. Molts d'ells havien sortit de viatge i han tornat amb interessants objectes, especialment En Valenciano, En Padilla i l'incansable Cuyàs.

UN ACERT. — Per al culte de la Catedral es necessitava una imatge de Santa Eulàlia. I en lloc de construir-se una d'aquestes imatges de pasta que profanen els temples, s'ha fet emmotllar l'estatua de Santa Eulàlia que hi ha a la banda del carrer del Bisbe. Ha estat un bon acert.

LES COL·LECCIONS. — Tot i ésser una temporada de calma, els *amateurs* han anat completant les llurs col·leccions. No han deixat perdre avinentesa, i han adquirit darrerament: l'Abadal algunes bacines, i l'Oleguer Junyent una caixeta persa del segle XVII i uns brodat de Lluís XIV.

UN MOBLE. — Un exemplar raríssim, pel seu tamany i per la finor de la talla, hem pogut veure al taller de l'Oleguer Junyent. Una llibreria monumental, del més pur estil, Lluís XV, amb miralls per tot el voltant. Es una obra de gran mèrit artístic i altament decorativa.

ELS COIXINS. — Dintre l'aula de les seves riquíssimes col·leccions l'Emili Cabot ha organitzat com un divàn oriental. Amb teixits i brodat antics, amb les més belles mostres de robes antigues, ha anat fent coixins que donen, posats *pêle-mêle*, una lluïssor de colors i d'opulència. Una sumptuositat magnífica.

Exemplars de ceràmica de Talavera
exposats a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

FOT. MAS

NOTICIES

Han començat els treballs d'instal·lació de la primera serie de quadres per les exposicions de la Col·lecció d'Art Nou d'En Plandiura.

A la primera tanda hi haurà les obres—seguint un ordre cronològic i d'edat—dels artistes Santiago Rusiñol, Ramón Casas, Joan Llimona, Nicolau Raurich i Joaquim Mir; les quals obres ocupen força espai. I potser algun altre. Això serà l'Exposició del 1 al 15 d'Octubre.

Després vindran els artistes Picasso, Nonell, Nogués, Pidelaserra, Torres-García, Aragay, Carles, «Apa», Ca-

nals, Colom, Ju Pascual, Joaquim Sunyer, Torner Esquius, Gall i d'altres.

Cap allà el Desembre En Marià Andreu, abans de anar a instal·lar-se a París, farà una exposició a'aigües i d'esmalts a les galeries de Casa En Dalmau.

La Junta de Museus de Barcelona ha enviat una comunicació a l'Aldia indicant la conveniencia de revestir de certa solemnitat la inauguració oficial i obertura dels Museus artístics municipals, acabades les construccions de les noves naus per a les Belles Arts, i reorganitzades les seccions d'Art Decoratiu i Arqueològica. Es demana també que s'inviti a Don Alfons al dit acte.

L'arquitecte D. Alexandre Soler i March ha projectat el pedestal per col·locar l'estatua d'En Rafel Casanova, emplaçada entre la Ronda de Sant Pere i el carrer de Ali-Bey.

A Nyon, riallera població suïssa del llac Lemán, s'ha inaugurat un monument al romancista Eduard Rod, obra de l'escultor Angst i de l'arquitecte Brailard.

Un banc de granet rosa adossat a una paret grisa. Dins un nínxol rectangular cinc figures simbolitzant la evolució de l'obra d'En Rod. De dreta a esquerra els noms de les seves principals novel·les. Al damunt de tot, en alt relleu, un medalló amb el perfil d'En Rod.

ELS TAPIÇOS DE REIMS.

— Al Petit Palais de París estan exposats els tapiços de la Catedral de Reims que's pogueren salvar abans del bombeig. Són tres series distintes: La historia del Rei Clouis, que conté dugues peces pertanyents al segle XV i que varen sortir probablement dels tallers d'Arras i que formaven

Fragment d'un retaule català del segle XIII
exposat a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

FOT. MAS

part del moblatge del Duc de Borgonya. Un dels dos *pan-neaux* representa la coronació de Clouis i la Presó de Soissons, i l'altre la fundació de la iglesia de Sant Pere i Sant Pau, el desastre del Rei de Borgonya, Gondebaud, l'entrada en campanya contra d'Aleric i la historia del cérvol que guià a Clouis. Aquestes escenes passen amb decorat i vestuari del segle XV i donen curioses informacions sobre els costums d'aquella època, Acumulació de guerrers, armes, banderes, cavalls...

Més ben ordenades les composicions de la serie de la *Historia de la Verge*, teixides a Flandres, considerades com a meravelles de l'art. Són disset peces. Es començaren el 1509, acabant-se el 1530, essent ofertes per l'arquebisbe de Reims, Lenoncourt, a la Catedral.

*Honorant Dieu et sa mère Marie
L'an mil cinq cents assemblez avec
[trente
Ceans donna cette tapisserie
Le prelat qui a genoux se présente.*

Tota la ornamentació és esplèndida.

I se sofreix una brusca transició quan es contempla la serie de la *Vida de Crist*, signe de decadencia on se sent la desastrosa influencia de l'academisme introduït per l'art italià.

La Societat d'artistes austriacs donarà aquest any, per Nadal, un premi de 50.000 corones, procedents d'una deixa. Hi poden optar els artistes austriacs i estrangers.

Ha mort l'artista holandès Merday. Era fill directe de l'escola francesa. I molt abans que els museus obriessin les portes als impressionistes francesos, va reunir a La Haya la més important col·lecció que d'aquests artistes es coneix.

Fragment d'un retaule català del segle XIII
exposat a les Galeries d'Art modern i Antiguitats

FOT. MAS

Diuen de Londres que les col·leccions d'art de lord Rothschild quedaran a poder de la viuda, exceptuant un Rubens i un quadre de Gerard Terbarch, que passen a ser propietat de la seva filla Carlota.

Sembla que a Florença s'han descobert les despulles mortals de Fra Angèlic, mort a Roma el 1455 i enterrat a Santa Maria Sopra Minerva.

Aviat se celebrarà a les Galeris de VELL I NOU una Exposició de paisatges d'En Jaume Pahissa.

Fa temps que En Pahissa no ha exposat. Es un dels vells que's conserva ferm i ple de saba, eternament enamorat de l'arbre, car n'ha construït i estudiat l'arquitectura de soca i arrel, de brancam i de fullatge.

Dedicades a totes les Associacions literàries i artístiques de l'estranger i a tots els amics de la bellesa, i per tal de fer-los conèixer l'obra de destrucció soferta a França, amb motiu de la guerra, en les seves catedrals, obres artístiques i tresors del passat, s'ha publicat un fascicle a benefici de la Fraternitat Artística i de l'obra fraternal dels artistes. Ha pagat el fascicle un comitè d'artistes i literats, del qual formen part, entre altres, Paul Lignan, president dels Artistes Independents, August Rodin, Matisse, Autouin Mercié, Claude Monet, Alfred Roll, Steilen, Adolf Willette, A. de La Gándara, Albert Bartholomé, Leon Bonnat, Paul Adam, Maurice Barrés, Tristan Bernard, Albert Besnard, Bourdelle, Emile Boutroux, Alfred Capus, Carolus-Durán, Chérentier, Chevillars, Clemenceau, Courteline, Debussy, Emile Faquet, Paul Fort, André Gide, Paul Hervieu, Pierre Loti, Mad. de Noailles, Mad. Rachilde i altres distingides firmes no menys remarcables.

Reims, Arras, Senlis, Lovaina, Soissons, són descrites amb els danys soferts.

En el darrer número de *Die Kunst* es parla amb preferència de l'obra del pintor Gustau Schönleher, amb un estudi de Von A Spier, acompanyat de nombrosos gravats. També s'ocupa de les escultures de Jan Stuksa, presentat per Arthur Roessler; molt més interessant aquesta obra que la de l'esmentat pintor. Es publiquen impressions del Caire, fetes per Max Llevogt. I s'exhumen les caricatures polítiques d'Honorat Daumier, volent fer de les notes de ahir actualitat d'avui.

Els fascicles alemanys (*Die Blauen Bücher*) acaben d'enriquir-se amb una nova obra dedicada a les velles construccions civils germàniques, reproduint-se en cent dotze gravats els Palaus i Cases Comunals de Frankfurt, Heidelberg, Strasburg, Triers, Molsheim, Friburg, Constança, Stein, Lindau, Ulm, Augburg, Nuremberg, Rothenburg, Olsfeld, Leipzig, Brieg, Breslau, Hannover, Goslar, Podesborn, Colonia, Aquisgrán, Dusseldorf, Bremen, Lübeck, Thorn, Danzig, Riga i moltes altres ciutats, llocs artístics quietes i plens d'encant. Tot constitueix una bella mostra del caràcter i de l'art d'un poble.

Ha mort, a Ginebra, Maurice Baud. Va ser un gravador al boix i un dels millors deixebles que tingué en Bellenger. Molt jove, amb planxes originals molt bus-

cades avui, com els retrats de Beethoven i César Franck, es va fer remarcar, posant-se a la primera categoria de la generació d'artistes i poetes que rodejaven Verlaine i Mallarmé, quan l'alba del simbolisme. La indústria del llibre, emmatzinada pel procediment mecànic, va fer decaure el gravat al boix i en Maurice Baud fou una de les víctimes d'aquesta crisi.

Instal·lat després a Ginebra, junt amb l'Albert Trachsel i alguns d'altres, agrupats a l'entorn de Barthelemy Menn, intentaren crear una ensenyança estètica basada en la doctrina d'aquest mestre. Els resultats no es varen sentir fins molt més tard i Maurice Baud no va recollir el premi del seu esforç. Va seguir la vida difícil, mes sense mai deixar de somriure. Pintor, gravador, educador, va escriure també.

Ha mort sense haver trobat ni molta glòria ni molt de profit.

L'Hospital Civil de Lleyda està en perill de perdre's. L'Hospital de Santa Maria és una obra d'arquitectura civil antiga ben completa i de gran mèrit artístic. Obra de mitjos del segle XV i començaments del XVI, és una mostra interessant de les darreres manifestacions de l'art gòtic a Catalunya.

L'Institut d'Estudis Catalans ha fet redactar per l'arquitecte director de la Secció de Conservació de Monuments un dictamen a propòsit del plan d'enderroc de l'antic hospital gòtic.

Hem de creure que la Diputació de Lleyda atendrà les indicacions que's fan. I complirà amb alt esperit la seva missió.

Acompanyant un estudi de Giulio Bertoni sobre la llegenda de «els tres morts i els tres vius» i de les seves variants amb la Dança Macabra, es publiquen a la *Nuova Antologia* les estampes i miniatures que fan referència a la primera, tretes de la Biblioteca Nacional de París, del British Museum i d'Arras.

Sobre aquesta llegenda l'autor s'ha oblidat de recordar «El triomf de la mort» de l'Orcagna, al Cementiri de Pisa, que gairabé és una variant.

La Revista anglesa *The Studio* està preparant un número extraordinari dedicat a París: a les bel·leses del temps vell i de l'art modern; les seves arquitectures, els seus jardins, els records del seu passat i la opulència del seu present. S'aprofitarà el concurs de tots els artistes; es reproduiràn aigades, pastells, esboços; carrers, rius, ponts, molls, temples, edificis civils, monuments. Tot hi anirà. I de firmes, Meryon, Bèjot, Frenk Braugwyn, Cameron, Lepère, Heyman, Lester Hornby, Ormington, Gleeson i d'altres.

Imp. E. Gabariach, S. en C. — Diputació, 308 — Barcelona

GALERIES D'ART MODERN I ANTIGUITATS

GRANVIA, 613 - BARCELONA

EXPOSICIONS ORGANITZADES PER LA REVISTA VELL I NOU

Inauguració el dia 1.er d'Octubre amb l'Exposició de la

COL·LECCIÓ PLANDIURA

en la qual està representat el moviment d'art modern català dels últims temps amb pintures i dibuixos d'En Casas, Rusiñol, Galwey, Llimona, Raurich, Mir, Nonell, Sunyer, Canals, Pidelaserra, Nogués, Picasso, Torres García, Torner Esquius, Pascual, Gali, Colom, Elías (Apa), Carles, Aragay, i amb escultures d'En Llimona i En Casanovas.

Des del 1.er de Novembre

Exposició de dibuixos originals de Tórtola Valencia

representant les seves propies dances

EXPOSICIÓ HUMBERT

dibuixos i pintures

EXPOSICIÓ FLORENSA

pintures

EXPOSICIÓ ARRUE

pintures

Exposició de Ceràmica Catalana Quer - Aragay

Perquè tots els llegidors de VELL I NOU puguin visitar les exposicions organitzades per aquesta Revista, els compradors de números solts trobaràn en el pròxim una invitació personal per una sola vegada. Als subscriptors se'ls repartirà oportunament el carnet de lliure entrada que valdrà pels mesos d'Octubre, Novembre i Desembre.

ACTUALMENT OBERTA AL PÚBLIC LA

COMPRA I VENDA D'ANTIGUITATS

STATISTICAL YEARBOOK

OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

FOR THE YEAR 1901

AND FOR THE YEAR 1900

Published by the Government Printing Office
Washington, D. C.

For sale by the Superintendent of Documents
Washington, D. C.

Price, 10 Cents

Entered as Second-Class Matter, May 1, 1896
Postpaid

Acceptance for mailing at Special Rate of Postage provided for in Act of October 3, 1917
Authorized by Act of October 3, 1917

Published by the Government Printing Office
Washington, D. C.

For sale by the Superintendent of Documents
Washington, D. C.

Price, 10 Cents

Entered as Second-Class Matter, May 1, 1896
Postpaid

FAIANÇ CATALÀ

SANTIAGO
SEGURA, s. c.

AIGUA DE
COLONIA

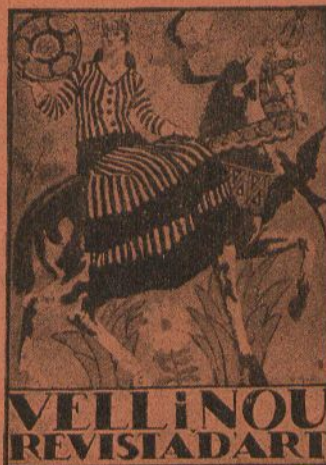
Marbres, Vaixelles,
Perfumeria, Anti-
guitats, Cristalle-
ries, Bomboneres,
Bronzos, etc. ❁

GRANVIA, N.º 615 TELÉFON : 1884 : BARCELONA

CONTRACTES DE DECORAT COMPLET

☞ D'OBRES I ESTABLIMENTS ☞

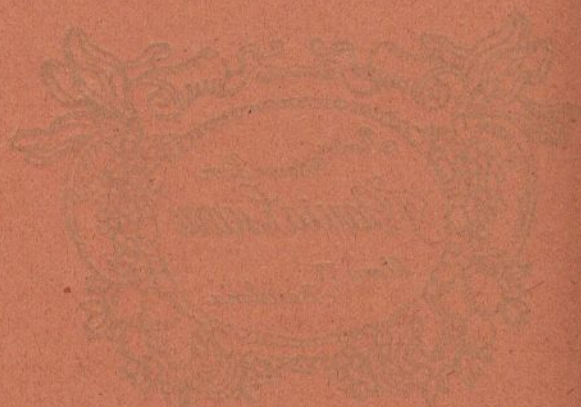
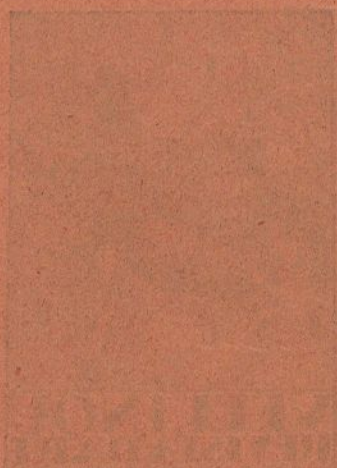
FAIANÇ CATALA

Marbres, Vitrilles,
Furnitures, Adm-
crates, Cristalles,
tels, Bomboneres,
Bronzes, etc.

SANTIAGO
SEGURA, S. C.
AIGUA DE
COLONIA

GRANVIA, N.º 615 TELERON
BARCELONA

CONTRACTES DE DROCHAT COMPLET
DES DORNE I ESTABLISSEMENT

**VANOS
CARDUS**

PORTAFERRIÇA, 10

FLORENCI VECIANA
DAURATS RESTAURACIONS
MARCS
RIERA DE S. JOAN N° 12 BIS

MAS
FOTOGRAFIA D'ART
Rosselló, 277 - Barcelona

**XAMPANY
COSSÉ**

EPERNEY

GRAND CUVÉE
DOS ESTRELLAS

SARVA

AIGUA DE TAULA

— MANANTIAL —

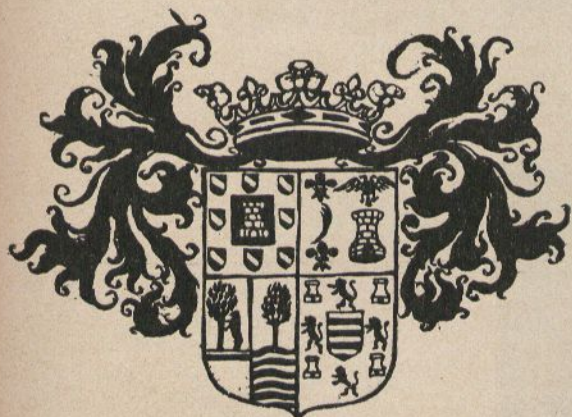
PARC GÜELL

Grans Magatzems El Siglo

SECCIÓ DE CURIOSITATS - 3.er pts

EXPOSICIÓ I VENDA DE
ANTIGUITATS

Per anuncis en aquesta Revista, a l'Adminis-
tració, Corts Catalanes, núm. 613 - Barcelona

VINS FINS DE JEREZ

MARQUÉS DE COMILLAS

Vinyes i Bodegues POLLERO ALTO

PUERTO SANTA MARÍA • (CÁDIZ)

TOTES LES MARQUES: CORTS, 613

P. REIG I FILL
RAMBLA DE CATALUNYA, 23
GRETAURACIÓ I REPRODUCCIÓ
DE MOBLES ANTICS

J. COSTA-FERRER
COLECCIONISTA
ESCUDILLERS 70
(AVINO)

EDIFICACIONS

Contratistes Generals: **Casas i Bardés**

Diputació, núms. 119 i 121 - Telèfon 3405

BARCELONA

L. HOSPIED I C^o ESMALTS, COBERTES

GOLFE JUAN A. M. ORS I BARNIÇOS *

J. VALENCIANO ANTIGUITATS
CORRIBIA, 2, PRAL.
BARCELONA

G. Homar

Canuda, 4 - Barcelona

Mobles, Làmpares
Mosaics, Decoració
Compra i venda
d'antiguitats

CARVAJAL

SAGELLS PER A
COL·LECCIONS

ANTIGUITATS

Plaça del Teatre, 1, ent.^o

BARCELONA

A. LLUCH i J. OLIVA

Obrador de daurats i decoració antiga
i moderna. Restauració d'antiguitats

MALLORCA, 286, BAIXOS
-- BARCELONA --

Queryco

**MANUFACTURES DEL PAIS
ART MODERN & COMPRA
I VENDA D'ANTIGUITATS**

**GRANVIA, 613
BARCELONA**